EUROSTAT - statistika Europske unije

Stanković, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:712872

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Financijski menadžment

Ana Stanković

EUROSTAT – statistika Europske unije

Završni rad

Osijek, 2021.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Financijski menadžment

Ana Stanković

EUROSTAT – statistika Europske unije

Završni rad

Kolegij: Statistika

JMBAG: 0010226234

e-mail: astankovic@efos.hr

Mentor: izv. prof. dr. sc. Josipa Mijoč

Lektor: Marija Blažević, mag. bibl. et mag. educ. philol. croat.

Osijek, 2021.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Undergraduate Study Financial management

Ana Stanković

EUROSTAT – European Union statistics

Final paper

Osijek, 2021.

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ZAVRŠNI (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska.*
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: ANA STANKOVIĆ
JMBAG: 0010226234
OIB: 56775236924
e-mail za kontakt: astankovic@efos.hr
Naziv studija: EKONOMSKI FAKULTET, SMJER FINANCIJSKI MENADŽMENT
Naslov rada: EUROSTAT - STATISTIKA EUROPSKE UNIJE
Mentor/mentorica rada: IZV. prof. dr. sc. JOSIPA MIJOČ

U Osijeku, 2. 9. 2021. godine

Potpis Ana Stanković

EUROSTAT – statistika Europske unije

SAŽETAK

Svrha završnog rada je istražiti dostupne statističke podatke i mogućnosti prilagodbe podataka u okviru baze podataka Eurostat, službene baze podataka Europske unije. Cilj rada je istražiti i predstaviti statističke podatke u okviru svake tematske zbirke Eurostata te, na temelju jedne od zbirki, predstaviti načine pretrage, prilagodbe, preuzimanja i analiziranja dostupnih podataka. U radu su korišteni sekundarni izvori podataka, a analiza podataka provedena je metodama deskriptivne statistike. Završni rad donosi analizu zbirke Ekonomija i financije, teme Bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći. Analiza je provedena za deset zemalja povezanih s Europskom unijom u razdoblju od šest godina, a rezultati su predstavljeni na nacionalnoj razini i uspoređeni s prosječnom vrijednosti Europske unije.

U okvir usporedbe, odabrani su bruto domaći proizvodi 6 zemalja osnivačica Europske unije, zatim Hrvatske, kao nove članice, koja je u Europsku uniju ušla u posljednjem proširenju, Turske, kao zemlje kandidatkinje, Švicarske, kao članice EFTA – e te Ujedinjenog kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, koje je Uniju napustilo. Bruto domaći proizvod navedenih zemalja uspoređivan je s prosjekom Europske unije.

Ključne riječi: Eurostat, podatci, statistika, BDP, indeksi

EUROSTAT – European Union statistic

ABSTRACT

The purpose of the final work is to explore the available statistics and data customization options within the Eurostat database, the official database of the European Union. The aim of this paper is to research and present statistical data within each thematic collection of Eurostat and on the base of one of the collections to present ways of searching, adjusting, downloading, and analyzing available data. Secondary data sources were used in the paper, and data analysis was performed by descriptive statistics methods. The final paper brings an analysis of the collection Economy and finance, topic gross domestic product per capita according to the standard of purchasing power. The analysis was conducted for ten countries associated with

the European Union over a period of six years, and the results were presented at the national level and compared with the average value of the European Union.

The comparison include the gross domestic products of the 6 founding countries of the European Union, Croatia as a new member that joined the European Union in the last enlargement, Turkey as a candidate country, Switzerland as an EFTA member and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland which left the Union. The gross domestic product of these countries was compared with the European Union average.

Keywords: Eurostat, data, statistics, GDP, index

Sadržaj

1. Uvod ... 1

2. Eurostat ... 2

2.1. Europska unija ... 2

2.2. Povijesni razvoj Eurostata ... 3

2.3. Područja obuhvaćena mrežnim bazama podataka ... 5

2.3.1. Geografski obuhvat ... 5

2.3.2. Vremenski obuhvat ... 6

2.4. Tematske zbirke ... 7

2.4.1. Opća statistika ... 7

2.4.2. Ekonomija i financije ... 8

2.4.3. Stanovništvo ... 9

2.4.4. Gospodarstvo (industrija, trgovina, usluge) ... 10

2.4.5. Poljoprivreda i ribarstvo ... 11

2.4.6. Vanjska trgovina ... 12

2.4.7. Transport ... 13

2.4.8. Energetika i okoliš ... 13

2.4.9. Znanost/tehnologija ... 14

3. Metodologija rada ... 16

3.1. Područje analiziranja ... 16

3.2. Izvori podataka ... 17

3.3. Prikaz analiziranih podataka ... 17

4. Analiza sekundarnih podataka ... 18

4.1. Pristup podatcima na mrežnoj stranici Eurostata ... 18

4.1.2. Mogućnosti pretrage podataka ... 18

4.1.3. Načini pregleda i preuzimanja statističkih podataka ... 19

4.1.4. Prilagođavanje baze podataka ... 20

4.1.5. Pregled podataka 20
4.2. Analiza podataka: Ekonomija i financije 20
4.2.1. Nacionalna usporedba podataka 22
4.2.2. Usporedba podataka s prosjekom Europske unije 30
5. Rasprava 32
6. Zaključak 33
Literatura 34
Popis tablica 35
Popis slika 36
Popis grafikona 37

1. Uvod

Prema Horvat i Mijoč (2019:16) istraživanje se provodi radi ostvarivanja cilja, a cilj gotovo svakog istraživanja ovladavanje je podatcima kroz njihovo razumijevanje. Kako bi bilo moguće potpuno ovladati podatcima, potrebno je poznavati sam izvor podataka.

Tako se podatci dijele na primarne i sekundarne podatke. Primarni su podatci oni koje istraživač sam prikuplja, u stvarnom vremenu, izlaskom na teren. Za prikupljanje se koriste ankete, upitnici ili se podatci prikupljaju intervjuiranjem. Prema Biljan – August (2009:5) i drugima sekundarni su podaci oni koji se pribavljaju iz postojećih baza podataka različitih državnih ustanova. Takvi se podatci pronalaze brže i jednostavnije, s obzirom na to da ih je netko već prikupio i sistematizirao za daljnju upotrebu.

Za provođenje analize podataka, unutar ovoga rada, korištena je sekundarna baza podataka Europske unije, koja je dostupna na internetskoj platformi Eurostat. Nužno je provoditi redovite analize stanja gospodarstva, kako na mikro razini, na kojoj promatramo nacionalno gospodarstvo, tako i na makro razini, gdje je potrebno promatrati nekoliko nacionalnih gospodarstava u isto vrijeme. Zbog toga je važno sustavno prikupljanje i objavljivanje podataka.

Kako je Europska unija organizacija, koja okuplja 27 država članica, potrebno je praćenje napretka svake pojedine članice, kako bi se osigurao napredak cjelokupne organizacije, ali i zbog ranog prepoznavanja problema promatranih zemalja, čime bi se u početku identificirao problem koji može imati negativne posljedice na samu Europsku uniju.

U radu je prikazan i analiziran samo jedan od segmenata koji projicira stanje gospodarstva navedenih država članica te njihov utjecaj na stabilnost Europske unije.

2. Eurostat

Eurostat predstavlja europsku platformu za prikupljanje, objedinjavanje i diseminaciju europskih statističkih podataka. „Eurostat je statistički ured Europske unije, pruža bogatu zbirku podataka putem svoje otvorene usluge, uključujući tisuće skupova podataka o europskoj demografiji, ekonomiji, zdravstvu, infrastrukturi, prometu i drugim temama“ (Lahti, 2017). Eurostat je ured koji koordinira statističke aktivnosti unutar Europske unije, a posebno s naglaskom na Europsku komisiju. Misija Eurostata je pružati visokokvalitetne statističke podatke o državama u Europi, kako za potrebe javnosti, tako i za potrebe Europske komisije koja, na temelju podataka, analizira stanje i politike uključenih država. Iako je Europska unija organizacija u kojoj se trenutno nalazi 27 europskih zemalja, Eurostat promatra i prikuplja podatke o stavovima, uvjerenjima i obrascima ponašanja populacije u više od trideset europskih zemalja. Podatci, u pojedinim temama i područjima na Eurostatu, dostupni su i za neke od vodećih svjetskih gospodarstava.

2.1. Europska unija

Prema Kandžija i Cvečić (2010:5), Europska unija je regionalna organizacija europskih država putem koje njezine članice ostvaruju određene zajedničke ciljeve, kao što su na primjer uravnotežen gospodarski i društveni razvoj, visoka razina zaposlenosti te zaštita prava i interesa građana. Europska unija, kakvu danas poznajemo, nastala je Ugovorom o Europskoj uniji iz 1992. godine. Ugovor o osnivanju stupio je na snagu godinu kasnije. Europsku uniju osnovalo je 7 zemalja: Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka. Posljednje proširenje dogodilo se 2013. godine kada je članicom Europske unije postala i Republika Hrvatska. Posljednja izmjena broja članica bila je 2020. godine kada je Uniju napustilo Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske. Od tada, Europska unija broji 27 država članica. Najvažnije institucije, koje predstavljaju Uniju, su Vijeće ministara, Europski parlament i Europska komisija.

Vijeće ministara, odnosno Vijeće Europske unije, ima zakonodavnu funkciju i odlučuje u suradnji s Europskim parlamentom. Neke od nadležnosti Vijeća su kontrola unutarnje politike svake zemlje članice, donošenje financijskog proračuna u suradnji s Parlamentom te odgovornost za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije. Vijeće nema stalni postav, već

ga čini 10 odbora, ovisno o temi o kojoj se raspravlja. Sastave čine resorni ministri svake zemlje članice Unije. Primjerice, kada je riječ o problemima financijske prirode, sastaju se ministri financija svake države članice. Vijeće ministara zasjeda u Bruxellesu i Luksemburgu.

Europski parlament ima zakonodavnu, proračunsku i nadzornu funkciju. Parlament, na izborima, biraju građani Europske unije na razdoblje od 5 godina. Trenutni saziv Parlamenta broji 705 zastupnika, od kojih svaka država članica daje broj zastupnika razmjerno njezinom broju stanovnika. Iako su predstavnici zemalja iz kojih dolaze, zastupnici nisu nacionalno opredijeljeni, već se svrstavaju prema političkom opredjeljenju. Europski parlament zasjeda u Bruxellesu i Strasbourgu, a uredi zastupnika nalaze se u Luksemburgu.

Europska komisija je institucija koja Europsku uniju predstavlja kao cjelinu. Zadužena je za predlaganje novog zakonodavstva i izvršenje odluka Vijeća i Europskog parlamenta. Također, na međunarodnim razinama predstavlja Europsku uniju, štiti interese Europske unije i svih njezinih građana u pitanjima koja nisu rješiva na nacionalnim razinama te pregovara o sklapanju međunarodnih sporazuma Unije s ostalim zemljama. Kao institucija je politički neovisna, čime se izbjegava pritisak država članica. Svaka država članica ima svoga predstavnika, od kojih je svaki član nadležan za jedno područje politike Europske unije. Sjedište Europske komisije je u Bruxellesu.

2.2. Povijesni razvoj Eurostata

Eurostat je, za potrebe Zajednice ugljena i čelika, nastao 1953. godine u Luksemburgu, gdje i danas ima sjedište. Tijekom vremena, funkcija Eurostata se proširivala i danas je vodeći pružatelj statističkih usluga u Europi. U nastavku rada, prikazana je tablica s izdvojenim najvažnijim godinama u povijesti Eurostata.

Tablica 1 Najvažniji događaji koji su obilježili razvoj Eurostata

GODINA	DOGAĐAJ
1953.	Osnovan je statistički odjel Zajednice ugljena i čelika
1959.	Usvojen naziv „Eurostat“
1960.	Provedena prva anketa radne snage

1989.	Osnovan Odbor za statistički program
1991.	Proširena uloga Eurostata – rezultat sporazuma o uspostavi Europskog gospodarskog prostora
1993.	Intrastat je uspostavljen za statistiku trgovine unutar Europske unije; Eurostat započinje s izdavanjem redovitih statističkih priopćenja
1997.	Objavljeni prvi harmonizirani indeksi potrošačkih cijena
2004.	Početak mogućnosti besplatnog korištenja baza podataka u istraživačke svrhe
2009.	Stvoren ESS odbor
2014.	Usvojena ESS vizija 2020.

Kako bi se jednostavnije kontrolirala unutarnja trgovina Europske unije, 1993. godine uspostavljen je Intrastat. „Intrastat je sustav za prikupljanje statističkih podataka o robnoj razmjeni između država članica EU-a“ (CIWS, 2021). Podatci se prikupljaju na mjesečnoj razini putem Intrastat izvještaja. U Republici Hrvatskoj nacionalno tijelo za prikupljanje podataka te komunikaciju s Eurostatom jest Državni zavod za statistiku (DZS). Metodologija korištena u Republici Hrvatskoj usklađena je s metodologijom koju koristi Eurostat. Obveznici podnošenja Intrastat izvještaja u Hrvatskoj su poslovni subjekti koji ispunjavaju sljedeća tri uvjeta:

- obveznici sustava PDV – a u Hrvatskoj, neovisno o tome jesu li ili nisu rezidenti
- obavljaju robnu razmjenu s ostalim državama članicama Europske unije
- godišnja ostvarena vrijednost robne razmjene s ostalim državama članicama Europske unije prelazi vrijednost praga za uključivanje u sustav

Eurostat prikuplja statističke podatke u suradnji s Europskim statističkim sustavom. „Europski statistički sustav akademsko je međunarodno istraživanje koje se provodi diljem Europe od svog osnutka 2001. godine“ (ESS, 2021). ESS funkcionira kao mreža, u kojoj Eurostat vodi usklađivanje statističkih podataka, pri tome surađujući s nacionalnim statističkim tijelima. Europski statistički sustav većinom je usmjeren na područja politike Europske unije, ali tijekom vremena i proširenjem politika Europske unije, usklađivanja su proširena na gotovo sva statistička područja.

„Eurostat ne prikuplja podatke već to čine statistička tijela u zemljama članicama koja nacionalne podatke provjeravaju, potvrđuju, analiziraju te potom šalju Eurostatu“ (Horvat,

Mijoč, 2018:36). Eurostat sve prikupljene podatke, koristeći vlastite usklađene metodologije, prilagođava i stavlja na raspolaganje javnosti u obliku baza podataka i objavljenih publikacija.

Kako bi poslovanje bilo što efikasnije, Eurostat njeguje nekoliko vrijednosti u svome poslovanju. Neke od vrijednosti su poštovanje prema osoblju i partnerima, težnja izvrsnosti, poticanje na inovacije te podržavanje profesionalne neovisnosti.

2.3. Područja obuhvaćena mrežnim bazama podataka

Od 1. listopada 2004. godine Eurostatova baza podataka dostupna je svima na mrežnim stranicama Eurostata. Korištenje podataka i publikacija u potpunosti je besplatno za korištenje u istraživačke svrhe. Baze sadrže preko 300 milijuna statističkih podataka. Dostupnost podataka ogleda se u mogućnosti preuzimanja podataka u obliku grafikona, statističkih karti te tablica. Tablice podataka moguće je preuzeti u različitim računalnim programima poput MS Excel, SPSS i sl.

2.3.1. Geografski obuhvat

Baze podataka, dostupne na mrežnim stranicama, obuhvaćaju statističke podatke ukupno 37 država i podatke o Europskoj uniji kao cjelini. Dostupni su podatci o članicama Europske Unije, zemljama koje su dio Europodručja, zemljama kandidatkinjama za ulazak u Uniju te potencijalnim zemljama kandidatkinjama. U nastavku rada prikazana je sljedeća tablica u kojoj su obuhvaćene države razvrstane prema pet kategorija.

Tablica 2 Geografski obuhvat baza podataka

Obuhvaćene države članice Europske unije
Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska i Švedska
Obuhvaćene države kandidatkinje za ulazak u Europsku uniju
Albanija, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Srbija, Turska
Obuhvaćene potencijalne kandidatkinje za ulazak u Europsku uniju
Bosna i Hercegovina
Države bivše članice Europske Unije
Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske
Obuhvaćene članice organizacije EFTA[1]
Island, Norveška, Švicarska

Osim navedenih zemalja, u bazama podataka, koji obuhvaćaju podatke o razmjenama dobara i usluga sa zemljama partnerima, dostupni su podatci i za ostale zemlje u svijetu.

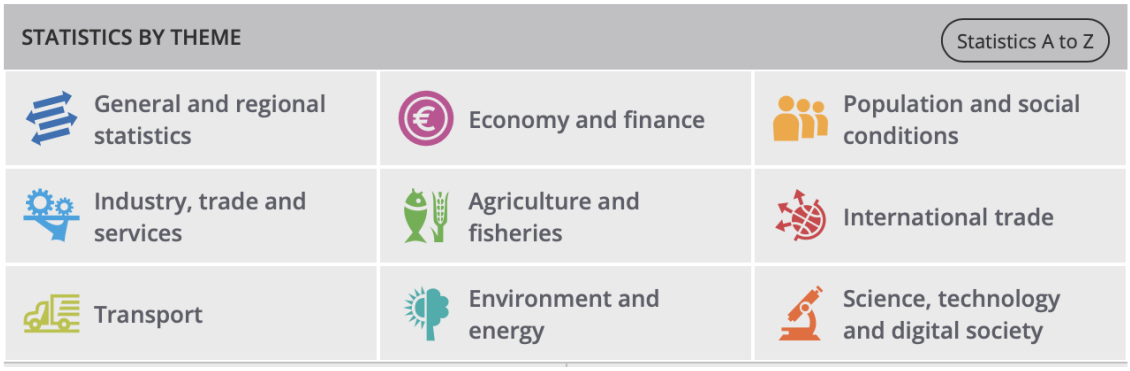
2.3.2. Vremenski obuhvat

Vremenski obuhvat statističkih podataka, dostupnih na mrežnoj platformi Eurostat, razlikuju se od područja do područja. U nekim zbirkama podatci sežu do 1980. – ih godina, dok su u sklopu nekih zbirki obuhvaćeni podatci za kraće vremensko razdoblje. Iako nisu javni, Eurostat posjeduje podatke od trenutka njihovog prvog prikupljanja pa sve do danas. Dostupnost podataka putem mrežne stranice najčešće je ograničena na posljednjih 10 godina.

[1] Europska slobodna trgovinska zona

2.4. Tematske zbirke

Tematske zbirke Eurostata podijeljene su u devet tematskih cjelina. Svaka tematska cjelina objedinjuje podatke pojedinog sektora, a baze podataka moguće je pretraživati abecednim poretkom podataka.

Slika 1 Tematske zbirke Eurostata

Izvor: Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat)

U nastavku rada prikazan je uvid i opis devet tematskih zbirki unutar kojih Eurostat objedinjuje i objavljuje sekundarne nacionalne podatke.

2.4.1. Opća statistika

U prvome dijelu zbirke Opća statistika nalaze se podatci o regijama, većim i manjim gradovima, metropolitanskim regijama i ruralnim područjima, čime je omogućeno jednostavnije i jasnije isticanje specifičnih teritorijalnih i regionalnih aspekata. Dostupni su i podatci o iskorištenosti i pokrivenosti zemljišta. Okvirno istraživanje o ovoj temi provodi se svake tri godine, kako bi se mogle utvrditi promjene koje su se događale u okviru Europske unije. Informacije o pokrivenosti Unije poljoprivrednim površinama ili površinama namijenjenima stanovanju daju informacije potrebne za zaštitu prirode, efikasnije urbano i prometno planiranje te prevenciju i ublažavanje prirodnih opasnosti. U ovome dijelu nalaze se i podatci o Eurostatovim međunarodnim suradnjama. Europska unija je organizacija koja surađuje sa zemljama izvan Europe, u čemu ima i podršku Eurostata. Suradnja uključuje zemlje

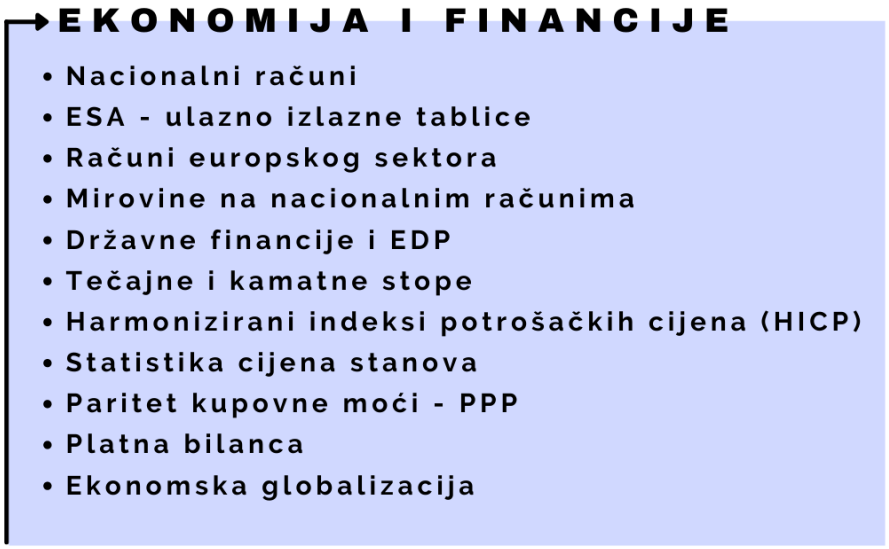
proširenja Europske unije, europske susjedne zemlje i zemlje Azije, Afrike i Južne Amerike. Statistička područja unutar zbirke prikazana su na sljedećoj slici.

Slika 2 Statistička područja unutar zbirke Opća statistika

2.4.2. Ekonomija i financije

Zbirka Ekonomija i financije pruža pregled ključnih gospodarskih kretanja. Dostupni podatci odnose se na kretanja bruto domaćeg proizvoda i njegovih glavnih komponenti te zaposlenosti za svaku državu obuhvaćenu Eurostatovom bazom podataka. U sklopu računa institucionalnog sektora, pronalaze se opisi gospodarstava kroz kretanje bruto domaćeg proizvoda, institucionalnog sektora ili državnih financija i duga. U zbirci se nalaze i podatci o nacionalnim mirovinama i državnim financijama, koje sadrže ključne pokazatelje poput suficita, deficita i bruto duga. Osim navedenih baza podataka, uključeni su i podatci o paritetu kupovne moći, indeksu potrošačkih cijena, platnoj bilanci te ekonomskoj globalizaciji. Statistička područja obuhvaćena zbirkom prikazana su Slikom 3.

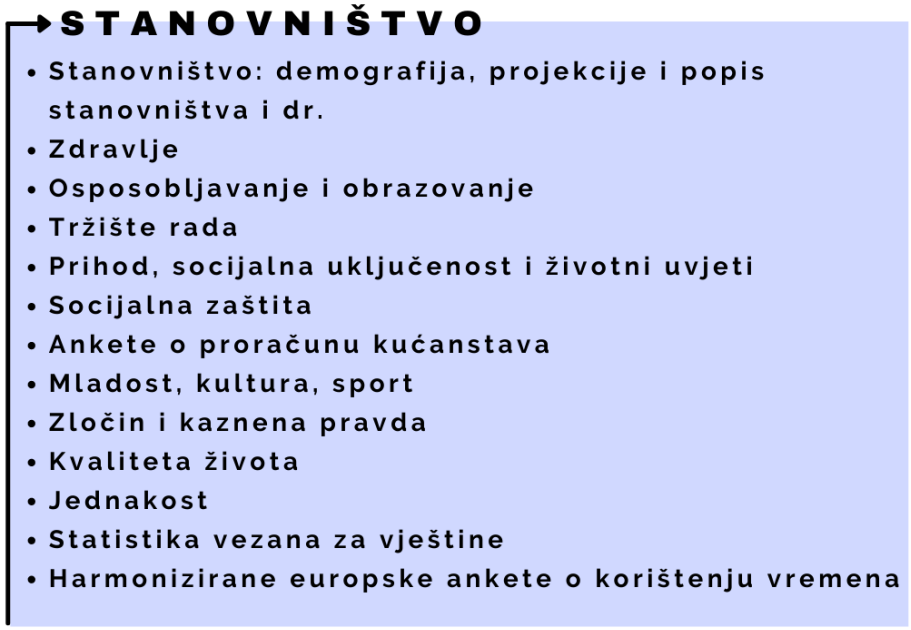

Slika 3 Statistička područja unutar zbirke Ekonomija i financije

2.4.3. Stanovništvo

Zbirka, koja se odnosi na populaciju, polazišna je točka za širok raspon Eurostatovih statistika o broju stanovništva, demografiji i migracijama, projekciji kretanja broja stanovnika, popisu stanovništva i integraciji migranata u zajednicu. Podatci o zdravlju, također, su dio zbirke. Podijeljena je na javno zdravstvo, koje uključuje informacije o prosječnoj tjelesnoj težini, prosječnoj tjelesnoj aktivnosti, izdatcima za zdravstvenu zaštitu, podatcima o invaliditetu, uzrocima smrti i slično te na podtemu zdravlja i sigurnosti na radu. Osim zdravlja, za procjenu i pobliže opisivanje stanovništva, dostupni su i podatci o obrazovanju i osposobljavanju, poput informacija o sudjelovanju pojedinaca u obrazovanju, rezultatima njihovog obrazovanja, mobilnosti obrazovanja i obrazovnim ishodima. Nastavno na obrazovanje i osposobljavanje, nalaze se i podatci o tržištu rada. Prikazani su podatci o uključenosti pojedinaca, kućanstava i poduzeća u tržište rada, kvaliteti zaposlenja i zaradi, poput prosječne bruto i neto plaće. U ovoj su skupini i podatci o socijalnoj zaštiti i jednakosti koja se dodiruje rodne i dobne ravnopravnosti i jednakosti invaliditeta. Dostupni su i podatci o kvaliteti života, koji obuhvaćaju informacije poput cjelokupnog iskustva života, materijalnih životnih uvjeta i prirodnog i životnog okruženja kojima se može procijeniti kvaliteta života u državama pokrivenim Eurostatovim bazama podataka. Također, ovdje se nalaze i podatci o mladima koji se, prema Eurostatu, promatraju kao kategorija stanovništva u dobnoj granici od 15 do 29

godina, a koji obuhvaćaju podatke o udjelu djece i mladih u cjelokupnoj populaciji, stopi zaposlenosti i nezaposlenosti te sudjelovanju mladih u volonterskim aktivnostima. Zbirka Stanovništvo obuhvaća i podatke o kulturi i sportu, gdje su dostupni podatci o zaposlenosti u ova dva sektora, indeks cijena kulturnih i sportskih dobara i usluga te prosječna visina privatnih izdataka za kulturna i sportska dobra i usluge. Statistička područja unutar zbirke prikazana su na sljedećoj slici.

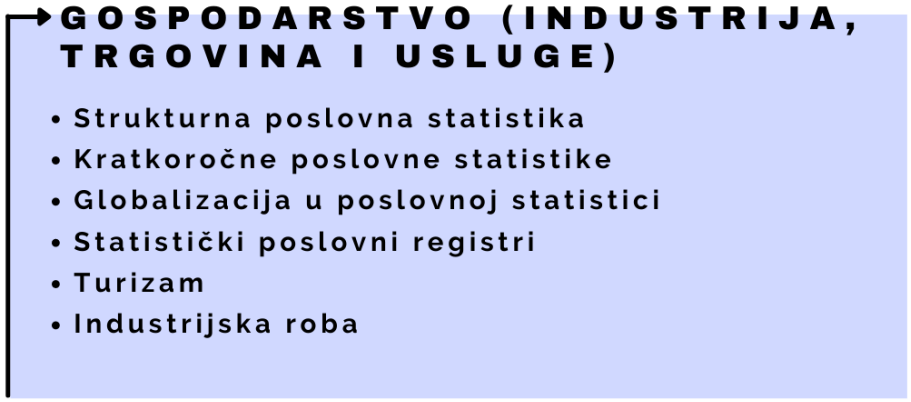
Slika 4 Statistička područja unutar zbirke Stanovništvo

2.4.4. Gospodarstvo (industrija, trgovina, usluge)

Zbirka Gospodarstvo donosi podatke o strukturnoj i kratkoročnoj poslovnoj statistici koje nude podatke o uspješnosti poslovanja u Europskoj uniji. Obje podzbirke uključuju podatke o industriji, izgradnji, distributivnoj trgovini te uslugama. Zbirka pruža podatke za Europsku uniju u cjelini, za Europodručje, pojedinačno za svaku članicu Europske unije, ali i za neke države izvan Unije. Podatci o izravnim stranim ulaganjima, globalnim lancima vrijednosti i međunarodnoj trgovini robom i uslugama mogu se pronaći u sklopu podataka o globalizaciji u poslovnoj statistici.

U ovoj zbirci nalazi se statistički poslovni registar. „Statistički poslovni registri su spremišta pravnih i statističkih jedinica koji se koriste za izradu poslovne i makroekonomske statistike“

(Eurostat, 2021). U sklopu registara nalaze se podatci o aktivnom stanovništvu, koje obuhvaća poduzeća koja obavljaju gospodarske aktivnosti, a koje doprinose bruto domaćem proizvodu, pravne i lokalne jedinice i grupe poduzeća. Podzbirka Turizam, također, je dio ove zbirke. Obuhvaća podatke o aktivnosti posjetitelja koji putuju na odredište izvan svog uobičajenog okruženja te tamo borave kraće od godinu dana. Podatci se sastoje od dvije komponente: kapaciteta i popunjenosti turističkih objekata i turističkih putovanja s podatcima o broju turista ili broju obavljenih turističkih putovanja. Statistika o proizvodnji robe dio je podzbirke Industrijska roba. Ova zbirka ima za cilj pružiti cjelokupnu sliku razvoja na razini Europske unije u industrijskoj proizvodnji za određeni proizvod ili uslugu na usporediv način u različitim državama. Sljedeća slika prikazuje obuhvaćena područja unutar zbirke.

Slika 5 Statistička područja unutar zbirke Gospodarstvo

2.4.5. Poljoprivreda i ribarstvo

U okviru ove zbirke nalaze se podteme poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Poljoprivreda je najšira podzbirka te se u sklopu nje nalaze podatci o strukturi farmi i voćnjaka, cijene poljoprivrednih proizvoda, indeksi cijena, obujam poljoprivredne proizvodnje, organskog uzgoja i utjecaj poljoprivrede na okoliš. Informacije o šumarstvu podijeljene su na dva upitnika, gdje je prvi zajednički za šumarski sektor, budući da se prikupljaju podatci o proizvodnji i trgovini drvom i drvnim proizvodima. Drugi upitnik odnosi se na europske račune šuma koji pruža statističke podatke o površini i vrijednosti površina pokrivenih šumama, količini i vrijednosti drvne građe koja se crpi iz šuma te gospodarske aktivnosti koje se tiču djelatnosti

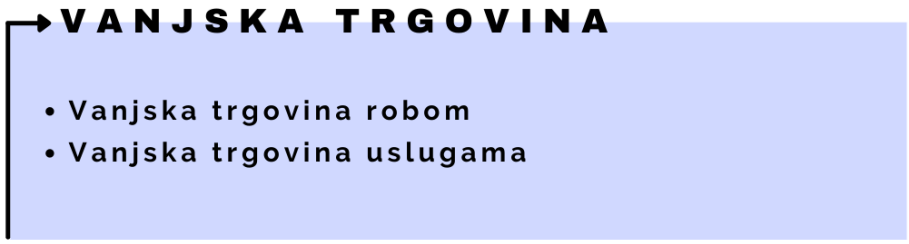
šumarstva i sječe šuma i zaposlenja u tome sektoru. U ovome se dijelu nalaze i statistički podatci o ribarstvu, poput podataka o ulovu i uzgoju ribljih proizvoda u slanim i slatkim vodama te podatci o stanju ribolovnih flota. Sljedeća slika prikazuje područja obuhvaćena zbirkom poljoprivreda i ribarstvo.

Slika 6 Statistička područja unutar zbirke Poljoprivreda i ribarstvo

2.4.6. Vanjska trgovina

Zbirka Vanjska trgovina prikuplja podatke o vanjskoj trgovini robom i uslugama. Vanjska trgovina robom obuhvaća podatke o vrijednosti i količini robe kojom se trguje između država članica Europske unije te vrijednosti i količini robe kojom države članice Europske unije trguju s državama koje nisu članice. Podatci su podijeljeni prema referentnom razdoblju od mjeseca ili godine, prema trgovinskim tokovima koji obuhvaćaju uvoz i izvoz ili su proizvodi podijeljeni prema odgovarajućoj klasifikaciji. U sklopu Vanjske trgovine robom nalaze se podatci o izvozu, uvozu i trgovinskim bilancama članica Europske unije i članicama Europodručja. Vanjska trgovina uslugama bilježi transakcije usluga između rezidenata i nerezidenata, transakcije između država članica Europske unije i transakcija država članica Unije s državama koje nisu članice. Baze podataka pružaju informacije o novčanim vrijednostima prema vrsti usluge i prema zemlji partneru u razmjeni usluga. Na sljedećoj slici prikazana su područja unutar zbirke Vanjska trgovina.

Slika 7 Statistička područja unutar zbirke Vanjska trgovina

2.4.7. Transport

Zbirka Transport obuhvaća podatke o pet glavnih vrsta prijevoza: zrakoplovnom prijevozu, prijevozu unutarnjim plovnim putevima, pomorskom prijevozu, cestovnom i željezničkom prijevozu. Također, prikupljaju se i specifični podatci za naftovode. U sklopu ove zbirke dostupni su podatci o prijevozu robe i ljudi, sigurnosti transporta i obujmu transporta. Neke statističke zbirke o ovoj temi sežu do 1980. godine.

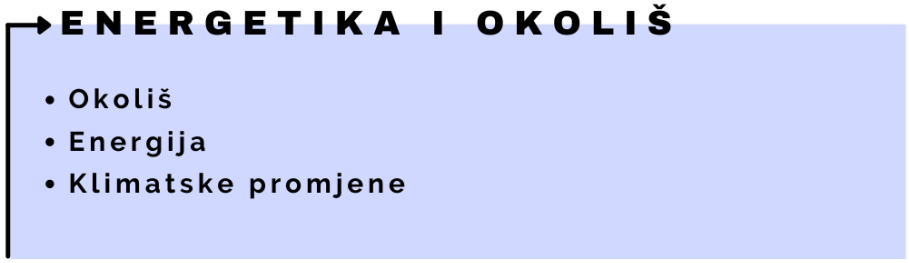

Slika 8 Statistička područja unutar zbirke Transport

2.4.8. Energetika i okoliš

Zbirka Energetike i okoliša obuhvaća tri podzbirke: Okoliš, Energija i Klimatske promjene. Podzbirka Okoliš bilježi podatke o emisijama plinova u zrak, bioraznolikosti, zaštiti okoliša, tokovima materijala, ekološkim porezima i vodi. Eurostat, kao organizacija, podržava politike o klimatskim promjenama, kružnom gospodarstvu, održivom razvoju i mnoge druge koje promiču odgovorno ponašanje prema okolišu. Eurostat je zbog strateške važnosti konkurentnog i održivog gospodarskog rasta razvio koherentan i usklađen sustav energetske statistike. Podzbirka Energija daje informacije važne za odgovore na pitanja poput onih koji su izvori energije koju trošimo, kolika je ovisnost o uvozu energije, koju vrstu energije najviše

koriste države Europske unije i kolika je cijena spomenute energije. Kao najvažnije pitanje današnjice, Eurostat pruža podatke o podzbirci Klimatskih promjena. U sklopu ove zbirke postoji široki raspon statistika poput ekološke, socijalne i ekonomske statistike. Dostupne su baze podataka o pokretačima, emisijama, utjecajima, mjerama ublažavanja te prilagodbi povezanih s klimatskim promjenama. Sljedeća slika prikazuje obuhvaćena područja unutar zbirke Energetika i okoliš.

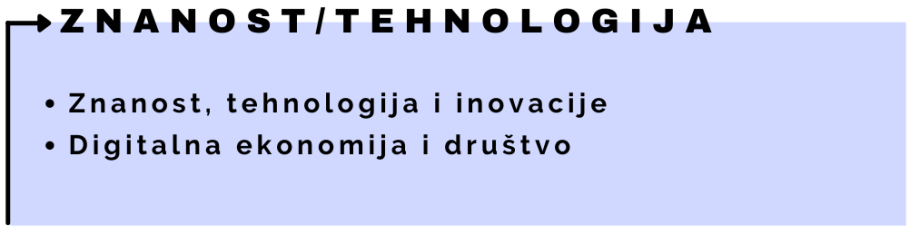

Slika 9 Statistička područja unutar zbirke Energetika i okoliš

2.4.9. Znanost/tehnologija

Prvi dio zbirke Znanost i tehnologija posvećen je znanosti, tehnologiji i inovacijama te je podijeljen na četiri dijela. Prvi dio Istraživanje i razvoj pruža statističke podatke o rashodima, osoblju i izdvajanjima iz državnog proračuna za procese istraživanja i razvoja. Drugi dio Istraživanja o inovacijama u zajednici sadrži podatke o poduzećima s inovacijama u proizvodima i poslovnim procesima, njihovim strategijama i upravljanju znanjem. Sljedeći dio je dio visoke tehnologije, gdje su dostupni statistički podatci o visokotehnološkim industrijama, proizvodima, trgovini i uslugama. Posljednji dio odnosi se na baze podataka o ljudskim resursima u znanosti i tehnologiji. Daje uvid u trenutno stanje ljudskih resursa i uvid u trenutnu i buduću ponudu visokokvalificiranih osoba.

Drugi dio zbirke o znanosti i tehnologiji odnosi se na digitalnu ekonomiju i društvo te pruža informacije o pristupu mobilnom internetu, upotrebi društvenih medija, korištenju usluga internetske trgovine, sigurnosti na internetu i korištenja mogućnosti pohrane podataka u oblaku. Podatci, u okviru ovog dijela zbirke, dostupni su posebno za kućanstva i posebno za poduzeća. Na sljedećoj slici prikazana su statistička područja obuhvaćena zbirkom Znanost i tehnologija.

Slika 10 Statistička područja unutar zbirke Znanost/tehnologija

3. Metodologija rada

Predmet završnog rada je Eurostat, kao službena statistika Europske unije, te baze podataka dostupne javnosti na mrežnim stranicama. Cilj rada je istražiti pripadnost statističkih podataka prema tematskim zbirkama u okviru Eurostatove baze podataka te na primjeru jedne zbirke detaljnije pojasniti načine korištenja i mogućnosti koje baza podataka nudi korisnicima. Temeljem izloženih teorijskih spoznaja i prethodnih istraživanja, u radu se propisuju sljedeće hipoteze:

1. Glavna zadaća Eurostata ogleda se u prikupljanju nacionalnih europskih podataka
2. Baze podataka odnose se isključivo na članice Europske unije
3. Eurostatove baze podataka besplatne su i dostupne svima u istraživačke svrhe.

3.1. Područje analiziranja

U radu su analizirani podatci za deset, od ukupno 37 država, koje su obuhvaćene Eurostatovom bazom podataka zbirke Vanjska trgovina, kao i za prosjek Europske unije u cjelini. Zemlje su izabrane uzimajući u obzir kategorije predstavljene u Tablici 1, navedenoj u potpogljavlju 2.3.1. Geografski obuhvat. Od država članica Europske unije izabrane su osnivačice: Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka te Hrvatska, kao država koja je postala članicom Unije u posljednjem proširenju. Iz kategorije država kandidatkinja za članstvo u Europskoj uniji analizirana je Turska, a Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske izabrana je kao jedina država članica koja je napustila Uniju. U radu je provedena i analiza dostupnih podataka za Švicarsku, kao zemlju članicu Europske slobodne trgovinske zone.

Analiza podataka u odabranoj temi *Bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći* zbirke Ekonomija i financije započinje pojašnjenjem pristupa podatcima, načinu pripreme podataka te opisu mogućnosti koje korisniku stoje na raspolaganju u prikazivanju odabranih podataka.

3.2. Izvori podataka

Prilikom izrade rada, sekundarni podatci su prikupljani s Eurostatovih mrežnih stranica. U analizi su korišteni sekundarni izvori podataka dostupni na mrežnim stranicama Eurostata zbog javne dostupnosti i namjene. Prema Horvat i Mijoč (2019:16) uz pravilno preuzimanje i citiranje sekundarni podaci poprimaju analitičke odlike primarnih podataka.

Za podatke se navodi šifra i kôdovi oznaka koje im dodjeljuje Eurostat. Pomoću kodova omogućen je jednostavniji pristup najnovijim verzijama tablica i grafikona. Kôd je dovoljno upisati u predviđeni prostor za pretragu podataka na Eurostatovoj mrežnoj stranici. U okviru izabrane teme Bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći podatci su prikazani u obliku baznih indeksa gdje bazu čini prosječna vrijednost Europske unije. Temeljem toga, svi analizirani podatci tumačeni su u odnosu na baznu vrijednost.

3.3. Prikaz analiziranih podataka

Analiza podataka prikazana je u tablicama, a kako bi se analizirani podatci jasnije prikazali, korišteni su grafikoni.

Dumičić i suradnici (2011:54) navode kako je za pravilan odabir grafikona bitno:

- kojoj je vrsti podataka riječ (nominalnim, numeričkim kontinuiranim, numeričkim diskretnim ili dr.)
- koliko se varijabli analizira (jedna, dvije ili više)
- s kojim ciljem (za potrebu eksploracije, za usporedbu i sl.)

Slijedom gore navedenih pravila izabrane su vrste grafikona u radu.

Podatci se analiziraju deskriptivnom statistikom. „Deskriptivna statistika opisuje prikupljene statističke podatke i pritom se služi brojčanim i grafičkim metodama kako bi se podatci prikazali na razumljiv i pregledan način krajnjem korisniku“ (Horvat, Mijoč, 2019:152). Korištenjem metoda deskriptivne statistike moguće je pojasniti odnos među velikim brojem promatranih podataka jedne varijable.

4. Analiza sekundarnih podataka

U potpoglavljima koja slijede, predstavljeni podatci dostupni su na mrežnoj stranici Eurostata, u dijelu Baze podataka. U prvome dijelu četvrtog poglavlja opisano je kako pristupiti podatcima, kako pronaći potrebne podatke, načini prilagodbe i prikaza podataka potrebama korisnika za promatrano istraživanje te četiri formata u kojima je moguće preuzeti baze podataka. U drugome dijelu provedena je analiza i usporedba podataka na nacionalnoj razini, a zatim i usporedba svih odabranih država s prosječnom vrijednosti Europske unije.

4.1. Pristup podatcima na mrežnoj stranici Eurostata

Podatci, koje Eurostat besplatno pruža korisnicima za svrhu istraživanja, dostupni su na njihovoj mrežnoj stranici kojoj se može pristupiti putem poveznice https://ec.europa.eu/eurostat. Mrežna stranica donosi razne mogućnosti upravljanja podatcima te prilagođavanja podataka krajnjem korisniku.

4.1.2. Mogućnosti pretrage podataka

U okviru mrežne stranice Eurostata podatke je moguće pretraživati na dva jednostavna načina:

1) Prema tematskim zbirkama – pretraga putem tematskih zbirki temelji se na rasporedu podataka, koji je objašnjen u prethodnom dijelu rada. Svaka tematska cjelina podijeljena je na podteme te su korisnici intuitivno usmjeravani prema traženim podatcima.
2) Abecednim silaznim redoslijedom (A – Z) – baze podataka razvrstane su abecedno po nazivima, a odabirom željene baze podataka otvara se prozor s detaljnijim opisom podataka koji se nalaze u okviru pregledavane baze podataka.

4.1.3. Načini pregleda i preuzimanja statističkih podataka

Podatke je moguće pregledati na dva načina; putem višedimenzionalnih i putem dvodimenzionalnih tablica.

Višedimenzionalne tablice prikazuju više kategorija za odabrane varijable. Tablice su složene za izgradnju i tumačenje te su namijenjene iskusnijim korisnicima. Dostupne su različite mogućnosti pretraživanja i izvoza podataka.

Dvodimenzionalne tablice jednostavnije su za pregled podataka. Kao i višedimenzionalne tablice, dvodimenzionalni prikaz omogućuje prilagodbe raspona podataka. Nakon otvaranja prikaza dvodimenzionalne tablice, dostupan je kratak opis i način tumačenja podataka dostupnih u tablici. Za potrebe završnog rada korištena je dvodimenzionalna tablica.

Preuzimanje podataka dostupno je u četiri različita formata prikazana u sljedećoj tablici.

Tablica 3 Formati preuzimanja podataka

Tekstualni (TSV ili CSV) format	Ovaj format prilagođen je za računalne programe temeljene na proračunskim tablicama, npr. Microsoft Excel.
JSON – STAT format	Format distribucije, najprikladniji za vizualizaciju podataka, mobilne aplikacije ili inicijative otvorenih podataka
.XLSX (proračunska tablica) format	Temeljen na XML – u, koriste se aplikacije za proračunske tablice. Ovaj format dostupan je samo za skupove podataka koje ne prelaze 750 000 ćelija.
SDMX format	Univerzalan način razmjene statističkih podataka. Pruža standardne formate podataka, smjernice te sadržaj kao i IT arhitekturu za razmjenu podataka.

4.1.4. Prilagođavanje baze podataka

Svaka Eurostatova baza podataka prilagođava se sukladno zahtjevima korisnika. Podatci se mogu prilagoditi po vremenskom obuhvatu, odnosno moguće je izabrati koje se godine ili razdoblja prikazuju u tablicama. Godine je moguće poredati prema silaznom ili uzlaznom kriteriju. Podatci se, jednako tako, mogu prilagoditi i prema geografskom obuhvatu, gdje je, također, moguće podatke poredati prema silaznom ili uzlaznom kriteriju. Dostupna je i prilagodba podataka prema mjernim jedinicama. Većina dostupnih baza podataka nudi mogućnost prikaza podataka u novčanim jedinicama, od kojih je najčešće ponuđen Euro. U bazama podataka, koje obuhvaćaju podatke o razmjeni roba ili usluga, podatci su dostupni u mjernim jedinicama, poput tone ili kilograma. Podatke je moguće promatrati i u obliku indeksa, a u završnom radu naglasak je stavljen na bazne indekse.

4.1.5. Pregled podataka

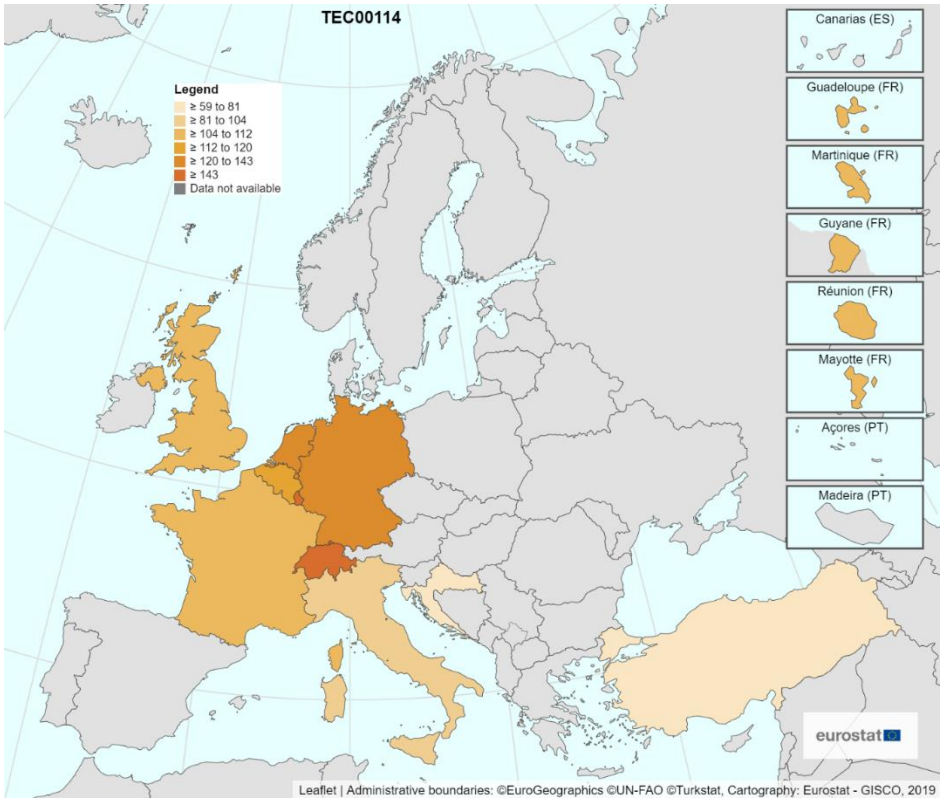
Podatke je, u okviru dvodimenzionalnih tablica, moguće pregledati i usporediti na četiri načina. Prvi način je pregled podataka u tablici. Druga dva načina odnose se na pregled podataka u obliku grafikona. Dostupni su prikazi u obliku grafikona s položenim stupcima i u obliku linijskog grafikona. Obje vrste grafikona moguće je prilagođavati vlastitim potrebama prema vremenskom i geografskom obuhvatu podataka. Posljednji način pregleda podataka je pregled u obliku kartograma. Kartogrami su, također, prilagodljivi, a sadrže i legendu po bojama na kojoj su naznačeni rasponi vrijednosti iz tablice s podatcima. I grafikone i kartograme moguće je preuzeti u obliku .pdf dokumenta i .png slike. Također, omogućena je i prilagodba dodatnih podataka na konačnoj izvezenoj datoteci.

4.2. Analiza podataka: Ekonomija i financije

Analiziraju se podatci zbirke Ekonomija i financije za odabranih 10 zemalja, s baznom vrijednosti koja označava prosjek Europske unije za 2020. godinu u razdoblju kada je imala 27 članica. Za analizu podataka odabrano je razdoblje od šest godina (od 2015. godine do 2020.

godine). Prikazani podatci zapisani su u obliku baznih indeksa, a baza usporedbe je prosjek Europske unije.

Slika 11 donosi kartogram koji prikazuje vrijednost bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2020. godinu.

Slika 11 Kartogram BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2020. godinu.

Izvor: Eurostat (Kod: TEC00114)

Na kartogramu su vidljivi podatci o vrijednostima bruto domaćeg proizvoda za analiziranih deset zemalja. Svjetlija narančasta boja na karti prikazuje nižu, a tamnija višu razinu bruto domaćeg proizvoda.

Preuzeti podatci nose kôd TEC00114, a posljednja izmjena podataka provedena je 22. lipnja 2021. godine. Sljedeća slika prikazuje brojčane podatke koji su analizirani u nastavku završnog rada.

TIME / GEO	2015	2016	2017	2018	2019	2020
European Union - 27 countries (from 2020)	100	100	100	100	100	100
Belgium	121	120	118	118	118	117
Germany (until 1990 former territory of the FRG)	125	125	124	123	120	121
France	107	106	104	104	106	103
Croatia	60	61	63	64	65	64
Italy	97	98	98	97	96	94
Luxembourg	272	272	263	261	259	266
Netherlands	132	129	129	130	128	133
Switzerland	173	168	162	161	157	160
United Kingdom	111	109	107	106	104	102
Turkey	68	66	66	63	59	64

Slika 12 Analizirani brojčani podatci o bruto domaćem proizvodu po stanovniku prema standardu kupovne moći

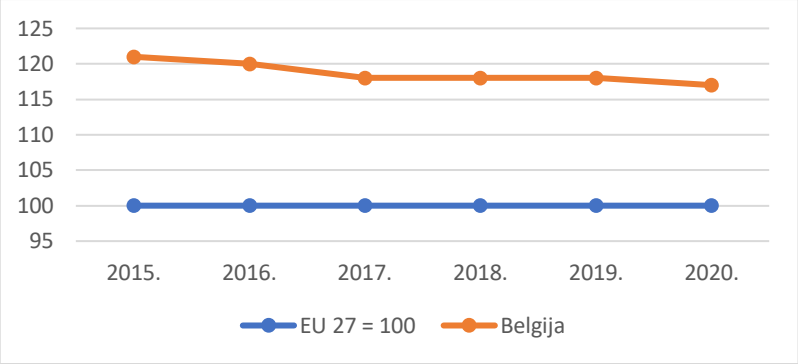
Izvor: Eurostat (Kod: TEC00114)

4.2.1. Nacionalna usporedba podataka

U nastavku rada, uspoređeni su podatci pojedinačno za svaku izabranu državu s prosječnom vrijednosti bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći Europske unije. Usporedba je prikazana prvo linijskim grafikonom, a zatim je i detaljnije pojašnjena.

4.2.1.1. Belgija

Na sljedećem grafikonu prikazano je kretanje bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za Belgiju kroz 6 godina.

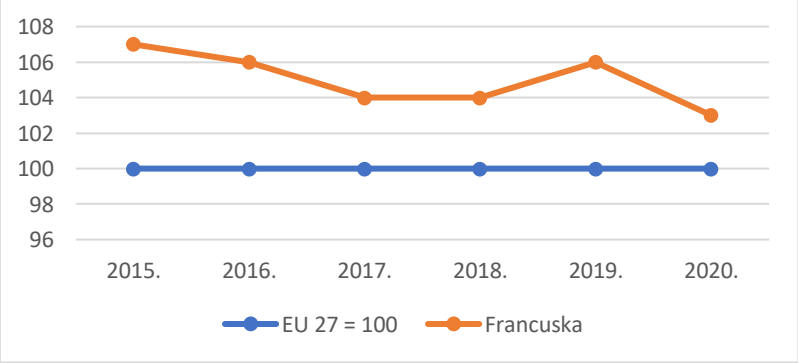

Grafikon 1 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Belgija

U grafikonu je vidljivo kako razina BDP – a po stanovniku, kroz promatrane godine, ima i razdoblje pada i razdoblje stagnacije. U prve tri promatrane godine, Belgija je doživjela lagani pad razine BDP – a po stanovniku od 3%. U razdoblju od 2017. do 2019. godine BDP Belgije stagnirao je i iznosio 18% više od bazne vrijednosti koja označava prosječnu vrijednost BDP – a po stanovniku prema standardu kupovne moći za područje Europske unije. U 2020. godini prisutan je pad BDP – a za 1%. U svim promatranim godinama razina BDP – a iznad je prosjeka Europske unije.

4.2.1.2. Francuska

Sljedeći grafikon prikazuje kretanje bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za Francusku.

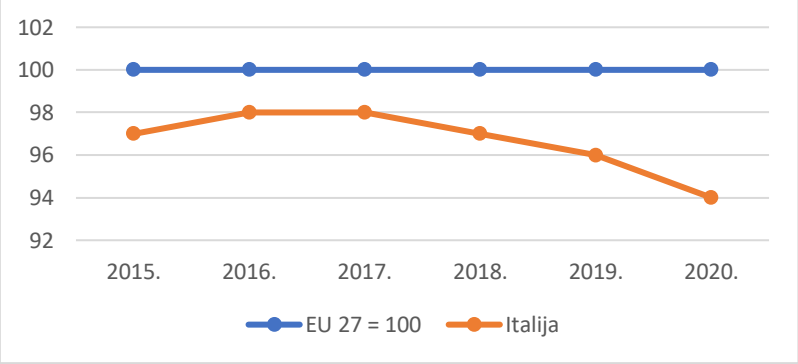

Grafikon 2 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Francuska

U Francuskoj je razina BDP – a vrlo blizu prosjeku Europske unije. Vidljiva su razdoblja i pada, stagnacije i rasta razine BDP – a kroz promatrane godine. U razdoblju od 2015. do 2017. godine razina BDP – a je pala sa 7% na razinu od 4% iznad prosjeka Europske unije. Na toj razini se zadržala i 2018. godine, a godinu nakon doživljava rast od 2%. U 2020. godini razina BDP – a u Francuskoj za 3% je veća od prosječne vrijednosti koju bilježi Europska unija. U promatranim godinama, razina BDP – a u Francuskoj se održala iznad prosjeka Europske unije.

4.2.1.3. Italija

Grafikon prikazuje kretanje bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za Italiju.

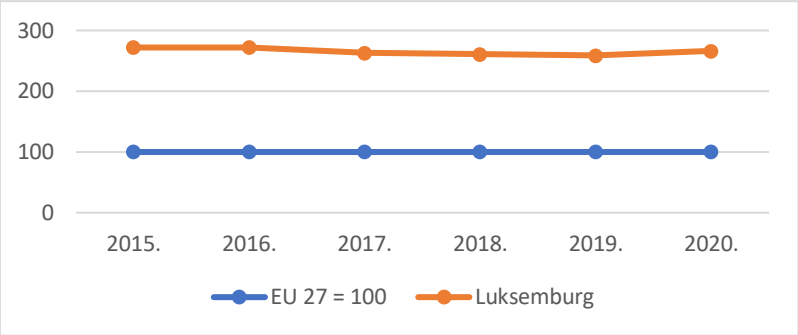

Grafikon 3 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Italija

Kako je vidljivo na grafikonu, razina BDP – a u Italiji ispod je razine Europske unije u svim promatranim godinama. 2015. godine BDP je bio 3% niži od prosjeka Europske unije, a godinu kasnije došlo je do rasta BDP – a od 1%. Italija je razinu BDP – a od 2% ispod prosjeka Europske unije zadržala i u 2017. godini. Godinu nakon, u 2018. godini, započinje pad vrijednosti BDP – a koji se nastavlja sve do posljednje promatrane godine. U spomenutom razdoblju, dogodio se pad od ukupno 4% te je u 2020. godini BDP Italije bio na razini od 6% ispod razine Europske unije.

4.2.1.4. Luksemburg

Sljedeći grafikon prikazuje kretanje bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za Luksemburg.

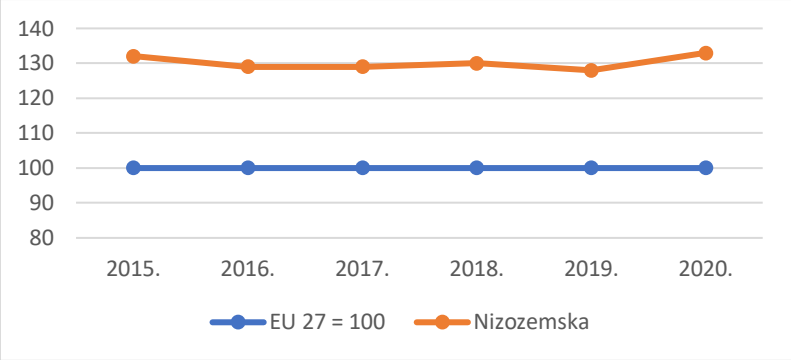

Grafikon 4 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Luksemburg

Luksemburg je država koja u Europskoj uniji nosi titulu one s najvišom razinom BDP – a koja je, kako je vidljivo u grafikonu, za više od 100% iznad Europskog prosjeka. 2015. i 2016. godine vrijednost BDP – a bila je za 172% iznad razine Europske unije. U razdoblju nakon 2016. godine pa do 2019. godine razina BDP – a doživljavala je pad i, u tome razdoblju, smanjila se za 13% te je u 2019. godini bila na razini od 159% iznad bazne vrijednosti, koja označava prosjek Europske unije. Ponovni rast doživljava 2020. godine kada je, u odnosu na prosječnu vrijednost Europske unije, viša za 166%.

4.2.1.5. Nizozemska

Grafikon prikazuje kretanje razine bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za Nizozemsku.

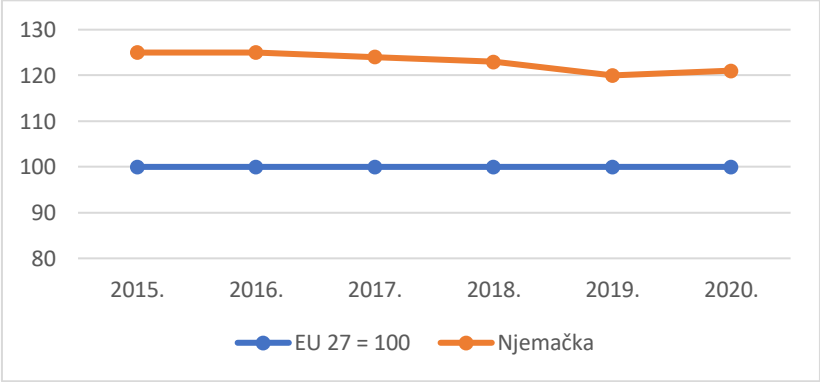

Grafikon 5 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Nizozemska

Razina bruto domaćeg proizvoda Nizozemske iznad je prosjeka Europske unije. Relativno je stabilan i kreće se u rasponu od 5%. U promatranim godinama, na najnižoj razini bio je 2019. godine kada je za 28% bio viši od Europskog prosjeka. U 2020. godini bruto domaći proizvod bilježi rast od 5% u odnosu na prethodnu godinu i tada se nalazi na razini od 33% iznad baznog iznosa Europske unije.

4.2.1.6. Njemačka

Na sljedećem grafikonu prikazane su promjene bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za Njemačku.

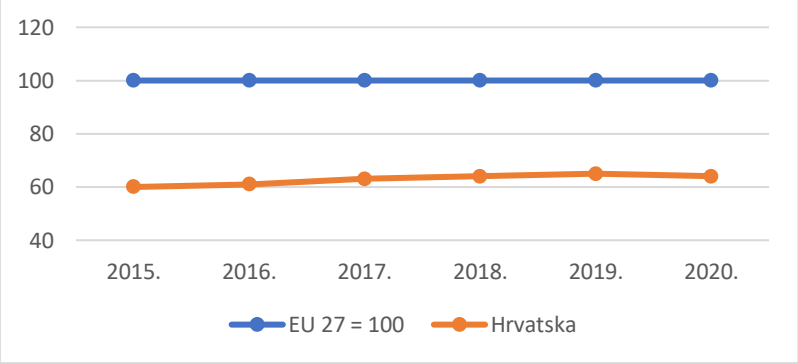

Grafikon 6 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Njemačka

Posljednja od analiziranih osnivačica Europske unije, Njemačka, razinu BDP – a kroz promatrane godine drži blizu prosjeka Europske unije. Razina BDP – a kreće se u vrijednostima 5% u promatranih šest godina. 2015. i 2016. godine razina BDP – a bila je za 25% viša od prosjeka Europske unije, a sljedeće dvije godine vrijednost BDP – a doživjela je pad od 2%. 2019. godine Njemačka je zabilježila najnižu razinu BDP – a od 20% iznad prosjeka, a godinu nakon pokrenut je rast BDP – a za 1%.

4.2.1.7. Hrvatska

Na sljedećem grafikonu prikazana je promjena vrijednosti bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći u Hrvatskoj.

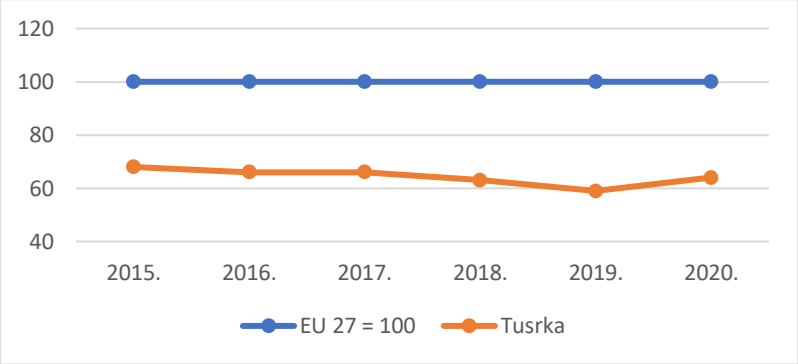

Grafikon 7 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Hrvatska

Razina BDP – a najmlađe članice Europske unije, u promatranih šest godina, nalazi se ispod prosjeka Europske unije. Najniži BDP zabilježen je 2015. godine kada je bio 40% manji u odnosu na baznu vrijednost, koja označava prosjek Europske unije. Slabi oporavak, Hrvatska je doživljavala u razdoblju od 2015. godine do 2018. godine, kada bilježi ukupni rast od 5%. Istu razinu BDP – a Hrvatska je zadržala i u 2019. godini, kada je bio na razini od 35% ispod prosjeka Europske unije, a pad je doživjela 2020. godine, kada je razina BDP - a iznosila 36% manje od Europskog prosjeka.

4.2.1.8. Turska

Na grafikonu je prikazano kretanje razine bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za Tursku.

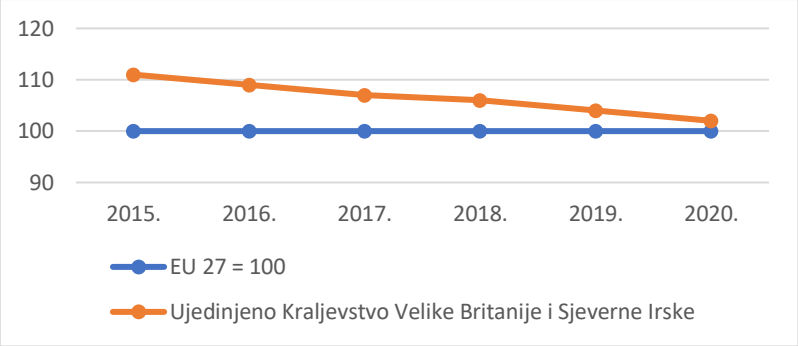

Grafikon 8 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Turska

Turska je kandidatkinja za članstvo u Europskoj uniji i, uz Italiju i Hrvatsku, jedna je od zemalja čija je razina BDP -a ispod prosječne razine Europske unije. U promatranim godinama, razina BDP – a u Turskoj se smanjivala, stagnirala i rasla. Tako je 2015. godine razina BDP – a bila za 32% ispod Europskog prosjeka. U 2016. i 2017. godini vrijednost je bila 34% ispod prosječnog BDP – a Europske unije. Najnižu razinu BDP – a Turska je doživjela 2019. godine, nakon čega je uslijedio blagi porast.

4.2.1.9. Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske

Na sljedećem grafikonu vidljive su promjene u vrijednosti bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske.

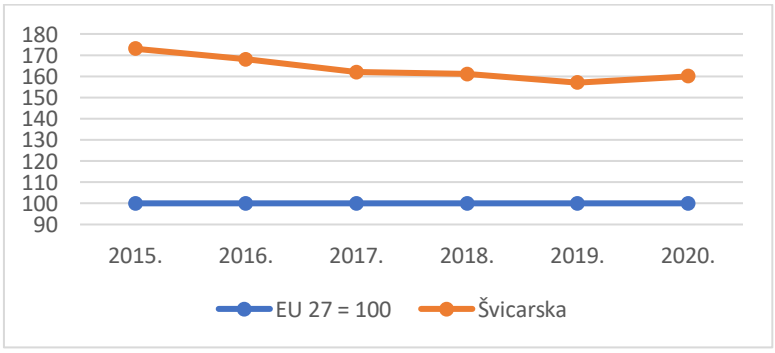

Grafikon 9 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći - Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske

Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske jedina je država koja je napustila Europsku uniju. Kroz sve promatrane godine, vrijednost BDP – a iznad je Europskog prosjeka. No, kako je moguće vidjeti na grafikonu, Ujedinjeno Kraljevstvo je u promatranim godinama doživljavalo kontinuirani pad. Tako je 2015. godine razina BDP – a bila za 11% viša u odnosu na baznu vrijednost odnosno na prosječnu razinu BDP – a u Europskoj uniji. 2020. godine vrijednost BDP – a smanjila se na 2% iznad razine Europske unije. U razdoblju od šest godina razina BDP – a Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske smanjila se za 9%.

4.2.1.10. Švicarska

Na sljedećem grafikonu su prikazane vrijednosti bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za Švicarsku.

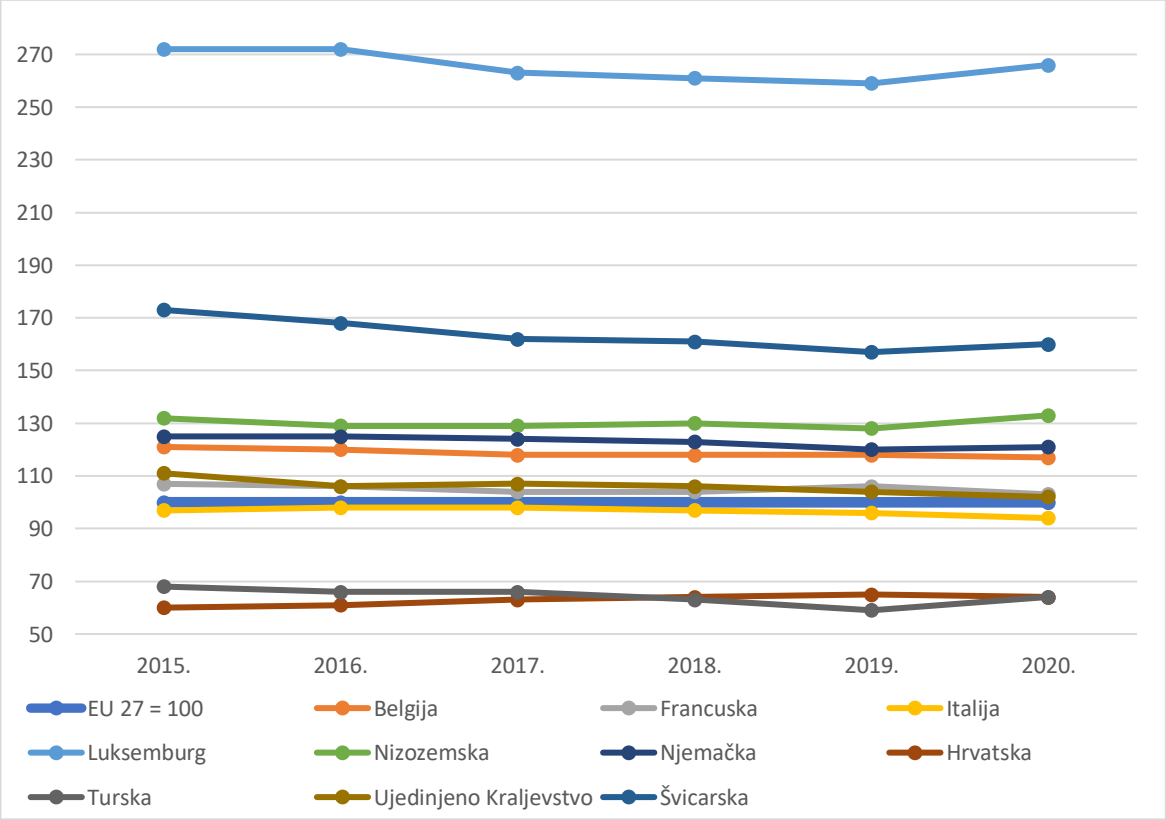

Grafikon 10 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Švicarska

Švicarska je zemlja članica Europske slobodne trgovinske zone i nije dio Europske unije. Ipak, za potrebe istraživanja, analizirani su podatci i za Švicarsku. Na grafikonu se može vidjeti kako je razina BDP – a Švicarskoj daleko viša od Europskog prosjeka. 2015. godine vrijednost BDP – a bila je za 73% viša od prosječne vrijednosti BDP – a na razini Europske unije. Do 2019. godine vrijednost BDP – a se smanjila za 16%. U 2020. godine razina BDP – a je porasla za 3% i iznosila je 60% iznad prosječne Europske razine BDP – a.

4.2.2. Usporedba podataka s prosjekom Europske unije

Nakon provedene analize, za svaku od odabranih zemalja, u odnosu na baznu vrijednost koja je predstavljena prosječnom razinom bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći, moguće je zaključiti razlike u kretanjima bruto domaćeg proizvoda u analiziranim državama.

Grafikon 11 Usporedba BDP - a po stanovniku prema standardu kupovne moći za analizirane zemlje i prosjek Europske unije

Iste je zaključke moguće donijeti i na temelju prethodno prikazanoga grafikona na kojemu je vidljiva usporedba svih podataka za analizirane zemlje u odnosu na prosjek Europske unije. Najviše promatranih država blizu je europskog prosjeka. Postotci se kreću do približno 30% iznad prosjeka Europske unije. Bruto domaći proizvod je za tri od deset promatranih država ispod razine europskog prosjeka. Od toga je Italija blizu prosjeka, dok su Hrvatska i Turska daleko ispod prosjeka. S druge strane, daleko iznad prosjeka su Luksemburg i Švicarska.

5. Rasprava

Eurostatove baze podataka pružaju širok spektar podataka. Alati za pretraživanje prilagođeni su korisnicima s manje, ali i s više iskustva u pretraživanju baza podataka.

Završni rad temeljen je na tri hipoteze koje su prihvaćene ili odbačene u nastavku.

1. Glavna zadaća Eurostata ogleda se u prikupljanju nacionalnih europskih podataka.

    - Hipoteza se prihvaća. Eurostat, u suradnji s nacionalnim statističkim centrima, prikuplja podatke i zatim ih objavljuje u obliku baza podataka i publikacija.

2. Baze podataka odnose se isključivo na članice Europske unije.

    - Hipoteza se odbacuje. Kako je u završnom radu ranije i prikazano, baze podataka osim zemalja članica Unije, obuhvaćaju još i zemlje kandidatkinje za članstvo, potencijalne kandidatkinje za članstvo, bivše kandidatkinje, članice organizacije EFTA – e, ali i podatke za ostale države svijeta koje su partneri u razmjeni.

3. Eurostatove baze podataka besplatne su i dostupne svima u istraživačke svrhe.

    - Hipoteza se prihvaća. Sve baze podataka i publikacije besplatno su dostupne na mrežnim stranicama Eurostata.

Tri gore postavljene hipoteze i njihova provjera, navode da je Eurostat koristan alat, uz pomoć kojega na uvid imamo cjelokupnu „krvnu sliku“, kako Europske unije u cijelosti, tako i njenih pojedinih članica, ali i zemalja koje teže pristupanju ili su na bilo koji način povezane s Europskom unijom ili poslovanjem u njoj.

6. Zaključak

Eurostat je jedna od vodećih statističkih baza podataka u svijetu. Baza je dostupna svima u obliku tabličnih prikaza i objavljenih publikacija.

U uvodu rada predstavljena je razlika između primarnih i sekundarnih podataka. Objašnjena je važnost prikupljanja i analize statističkih podataka, kako na nacionalnoj, tako i na svjetskoj razini. U drugome poglavlju, čitatelja se upoznaje s mrežnom platformom Eurostat. Ukratko je predstavljena Europska unija kao organizacija pod kojom Eurostat djeluje. Predstavljeni su povijesni događaji ključni za nastanak Eurostata. Također, u ovome su poglavlju objašnjena vremenska i geografska područja koje obuhvaća mrežna baza podataka. U sklopu poglavlja Eurostat, nalazi se i potpoglavlje Tematske zbirke u kojemu je pobliže opisana svaka od devet tematskih cjelina, na temelju kojih se podatci razvrstavaju. Poglavlje Metodologija rada donosi uvod u poglavlje Analiza sekundarnih podataka. U sklopu Metodologije rada objašnjeno je područje analiziranja na geografskoj razini. Predstavljen je korišteni izvor sekundarnih podataka te način na koji su prikazani analizirani podatci. U ovome su poglavlju postavljene hipoteze na kojima se rad temelji, a koje su prihvaćene ili odbijene u poglavlju Rasprava. Poglavlje Analiza sekundarnih podataka donosi ukratko predstavljen način korištenja mrežne baze podataka. Dan je uvid u mogućnosti pretrage podataka, načinima pregleda i formatima preuzimanja podataka. Objašnjena je mogućnost prilagodbe obuhvata podataka vlastitim potrebama te mogućnost različitog prikaza odabranih podataka u tablicama, grafikonima i kartogramima. Provedena je analiza podataka u sklopu tematske zbirke Ekonomija i financije na temu vrijednosti bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema standardu kupovne moći za deset odabranih zemalja povezanih s Europskom unijom za razdoblje od šest godina. Podatci su prikazani u obliku baznih indeksa, gdje je baza označavala prosječnu vrijednost Europske unije. Usporedba je prikazana linijskim grafikonima. U poglavlju Rasprava, kako je ranije navedeno, prihvaćene su ili odbačene postavljene hipoteze.

Radom je ostvaren postavljeni cilj da se na što jednostavniji način pojasni Eurostatova mrežna baza podataka. Pomoću jednostavnijeg prikaza, prilagodbe te preuzimanja i analize statističkih podataka u okviru baze, korisnik može na vrlo lagan i pristupačan način pronaći tražene podatke koji su mu potrebni u svakodnevnom i poslovnom životu.

Literatura

1. Lahti, L., Huovari, J., Kainu, M., i Biecek, P. (2017). Retrieval and Analysis of Eurostat Open Data with the eurostat Package. *R J.*, *9*(1), 385.
2. Kandžija, V. i Cvečić, I. (2010). *Ekonomika i politika Europske unije.* Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci
3. CIWS – Hrvatski Intrastat Web Servis (2021). Osnovno o Instrastat izvještavanju. Dostupno na: https://e-carina.carina.hr/ciws-public/ciws-public/hr#nav-intrastat-basic-sp [Pristupljeno: 19. lipnja 2021.]
4. ESS – European Social Survey (2021). About the European Social Survey European Research Infrastructure. Dostupno na: http://www.europeansocialsurvey.org/about/ [Pristupljeno: 21. lipnja 2021.]
5. Horvat, J. i Mijoč, J. (2018). *Osnove statistike*. 3. izdanje. Zagreb: Naklada Ljevak
6. Eurostat (2021). Što su statistički poslovni registri? Dostupno na: https://ec.europa.eu/eurostat/web/statistical-business-registers/overview [Pristupljeno: 26. lipnja 2021.]
7. Dumičić, K., Bahovec, V., Čižmešija, M., Kurnoga Živadinović, N., Čeh Časni, A., Jakšić, S., Palić, I., Sorić, P., i Žmuk, B. (2011). *Poslovna statistika.* Zagreb: Element
8. Eurostat (2021). BDP po stanovniku u PPS. Dostupno na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00114/default/table?lang=en [Pristupljeno: 8. srpnja 2021.]
9. Horvat, J. i Mijoč, J. (2019). *Istraživački SPaSS*. Zagreb: Naklada Ljevak
10. Biljan August, M., Pivac, S. i Štambuk, A. (2009). *Uporaba statistike u ekonomiji*. 2. izdanje. Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet. Dostupno na: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:192:824666 [Pristupljeno: 25.08.2021.]

Popis tablica

Tablica 1 Najvažniji događaji koji su obilježili razvoj Eurostata 3
Tablica 2 Geografski obuhvat baza podataka 6
Tablica 3 Formati preuzimanja podataka 19

Popis slika

Slika 1 Tematske zbirke Eurostata 7
Slika 2 Statistička područja unutar zbirke Opća statistika 8
Slika 3 Statistička područja unutar zbirke Ekonomija i financije 9
Slika 4 Statistička područja unutar zbirke Stanovništvo 10
Slika 5 Statistička područja unutar zbirke Gospodarstvo 11
Slika 6 Statistička područja unutar zbirke Poljoprivreda i ribarstvo 12
Slika 7 Statistička područja unutar zbirke Vanjska trgovina 13
Slika 8 Statistička područja unutar zbirke Transport 13
Slika 9 Statistička područja unutar zbirke Energetika i okoliš 14
Slika 10 Statistička područja unutar zbirke Znanost/tehnologija 15
Slika 11 Kartogram BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2020. godinu. 21
Slika 12 Analizirani brojčani podaci o bruto domaćem proizvodu po stanovniku prema standardu kupovne moći 22

Popis grafikona

Grafikon 1 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Belgija 23
Grafikon 2 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Francuska..... 23
Grafikon 3 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Italija 24
Grafikon 4 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Luksemburg 25
Grafikon 5 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Nizozemska 26
Grafikon 6 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Njemačka..... 26
Grafikon 7 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Hrvatska..... 27
Grafikon 8 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Turska..... 28
Grafikon 9 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći - Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske..... 29
Grafikon 10 BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći – Švicarska..... 29
Grafikon 11 Usporedba BDP - a po stanovniku prema standardu kupovne moći za analizirane zemlje i prosjek Europske unije..... 30